

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiye Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQUISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
"INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA "YASHIL IQTISODIYOT" TAMOIYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИСЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Баҳриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVASION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abduxalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIY MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIVASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIVAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
Madraximov Ilxom Kamilovich	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
Zaripov Xusan Baxodirovich	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
Jalilov Jamshid G'anijonovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
Xayitboev Abror Quvondiqovich	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
Qulliyev Anvar Zayniddinovich	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
Alimov Umid O'ktambayevich	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
Останов Эгамберди	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
Xakimova Xulkar Xamidovna	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
Tleuov Niyetulla Raxmanovich	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEXANIZMLARI.....	234
Sadikov Shoxrux Shuxratovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
Djalilova Dilbar Abdikarim qizi	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIIYAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASSTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA IQTISODIY DIAGNOSTIKA O'TKAZISHNING XORIJ TAJRIBASI	363
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich, Axmedov Oybek Turg'unpulatovich	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISH YO'LLARI.....	369
Egamberdiyeva Dilorom Botir qizi, Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
"KREATIV IQTISODIYOT" HAMDA "TURIZM" TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	374
Abdurasulov Shovqiddin Erkin o'g'li	
THE STRATEGIC ROLE OF THE INDUSTRIAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY AND DEVELOPMENT FACTORS.....	380
Rakhimov Bakhromjon Ibroximovich	
INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	386
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
GLOBAL INCOME INEQUALITY IN 2024: CAUSES, PATTERNS, AND CONSEQUENCES.....	393
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СВОБОДНО ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	401
Шарифходжаев Шавкат Окилович, Ачилова Ширин Шавкат кизи	
O'ZBEKISTON KON-METALLURGIYA SANOATI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA HOZIRGI HOLATI	407
Ergashov Botirjon Ergashovich	
PENSIYA JAMG'ARMASIDA DAVLAT BUDJETI TRANSFERTLARI ULUSHI HAMDA UNING XORIJ TAJRIBASI	415
Sherjonov Doniyor Saparbayevich	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARINI QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAN FOYDALANIB MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	419
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BO'YICHA FIRIBGARLIKLAR: MEXANIZMLARI, SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	425
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA QISHLOQ XO'JALIGINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	431
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
TURIZM SOHASINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	435
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH.....	442
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ФОНДИРОВАНИЕ И СТРАХОВАНИЕ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ АПК: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ	447
Дурманов Акмал Шаймарданович	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	456
Atajanova Guli Maxsudbekovna	
JAHON MOLIYAVIY BOZORLARI BARQARORLIGIGA GLOBAL IQTISODIY INQIROZLAR VA GEOSIYOSIY OMILLARNING TA'SIRI HAMDA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	462
Abdurazakova Nargiza Rixsibayevna	

QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQARISHDA BOSHQARUV QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI.....	467
Mamadiyarov Dilshad Uralovich	
PAXTA TOZALASH KORXONALARINING TARKIBIY BO'LINMALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	474
Murodov Orif Jumayevich, G'ulomov Xaydarbek Ilyos o'g'li	
BARQAROR KELAJAK SARI: MAMLAKATDA EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH	482
Abdullaev Shavkatjon Maxmudillaevich	
ZAMONAVIY IQTISODIY SHAROITLARDI KORXONALARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH	487
Abdulakimova Moxina Farxod qizi	
UMUMIY OVQATLANISH SHAHOBCALARINING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH.....	493
Amiriddinova Muslima Zayniddin qizi	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA MIJOZLAR EHTIYOJINI O'RGANISH VA XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUHLARI	498
Babayeva Lola Ibragimovna	
MINTAQADA TARIXIY VA MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHDA DAVLAT HAMDA XUSUSIY SHERIKCHILIK TIZIMIDAN FOYDALANISH	504
Xusanov Chari Kadirovich	
PROSPECTS FOR IMPROVING INFRASTRUCTURE FOR SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	509
Botirova Xulkar Olimjonovna	
THE IMPACT OF AGRICULTURAL CLUSTERS ON FOOD SECURITY AND MACROECONOMIC STABILITY	514
Sherkulov Shohruh Erkin ugli	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ISSIQXONA IQTISODIYOTINI O'RNI VA NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR	520
Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li	
IJTIMOY AHAMIYATI YUQORI LOYIHALARNI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	524
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	529
Sharopova Nafosat Radjabovna, Jamolova Aziza	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILARNING XULQ-ATVORINI O'RGANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	537
Sultonova Zulxumor, Bobojonov Baxrombek Ro'zimovich	
INTERNATIONAL TRADE BETWEEN INTEGRATION AND ISOLATION: INNOVATION AND UNCERTAINTY IN A FRAGMENTING GLOBAL ECONOMY.....	542
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANIDA SIGIRLAR BOSH SONINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	548
Sabit Gabbarov	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTINI OSHIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	552
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna, Xo'janova Husnora	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH SIFAT OMILLARINING TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	558
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
ОБЩАЯ КОНЦЕПЦИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ.....	567
Зайналов Джахонгир Расулович	
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКОВ КАПИТАЛОВ	571
Хотамкулова Мадина Санжар кизи, Зайналов Джахонгир Расулович	

IPOTEKA KREDITI MEKANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA AMALIY ISHLAR TAHLILI	576
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
KORXONALARDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	581
Abdurashidova Nigora Alisherovna, Abduqodirova Donoxon	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI OSHIRISH OMILLARI VA MEZONLARI	588
Jumanov Ruslanbek Bobojanovich	
O'ZBEKISTONIDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	592
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
STUDY OF THE ECONOMIC EFFICIENCY OF GREEN BONDS, ECOLOGICAL LOANS, AND GREEN INVESTMENT FUNDS, AS WELL AS THEIR IMPORTANCE IN THE FINANCIAL SYSTEM.....	595
Avazov Azizbek Ashurali o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK TERMINOLOGIYASINING ILMIY-TAHLILIY TALQINI.....	603
Aripov Oybek Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	608
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FERMER XO'JALIKLARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI TASHKIL ETISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	611
Kdirbaev Amir Marat uli	
ITALIYA VA YAPONIYADA DAVLAT QARZINING UZOQ MUDDATLI BARQARORLIGI: FISKAL QOIDALAR VA QARZ BOSHQARUVI STRATEGIYALARINING QIYOSIY TAHLILI.....	614
Abdurahimov Abror Zafarovich, L.M. Tashpulatova	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: ВОЗМОЖНОСТИ ПЕРСОНАЛИЗАЦИИ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	621
Камалова Малика Низамовна, Очилов Акрам Одилович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI IFODALOVCHI ASOSIY OMILLAR	626
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li	
GLOBAL XAVFLARNING KESKINLASHUVI SHAROITIDA QAYTA SUG'URTANI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	631
Norov Zarif Shamsiddinovich	
INNOVATSION SUG'URTA XIZMATLARINI JORIY ETISH ORQALI IXTIYORIY SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	638
Xayitov Nodirjon Uzokovich	
VOSITACHILIK XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLAR AUDITI SIFAT NAZORATI.....	652
O.Q. Qo'shmatov	
AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHDA MATEMATIK MODELLARDAN FOYDALANISH MASALALARI	657
I.Qo'ziyev, F.Ochilov	
MAJBURIYATLAR HISOBINING NAZARIY ASOSLARI.....	664
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
ВОПРОСЫ РЕОРГАНИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В СЕЛЬКОМ ХОЗЯЙСТВЕ	669
Розиков Жалил Жалолович	
TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI O'TKAZISH TARTIBI.....	678
M.Xayitboyev	
USTAV KAPITAL HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	683
Inomjon Sherimbetov	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KOOPERATIVLARNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI	688
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	

EKSPORT BOZORLARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHDA MOLIYAVIY RAG‘BATLARNING ROLI	694
Galiyev Tohir Fazliddinovich	
ZAMONAVIY LOGISTIKA TIZIMIDA MARKETING STARTEGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	700
Abduqodirova Umida G‘ayrat qizi	

ZAMONAVIY LOGISTIKA TIZIMIDA MARKETING STARTEGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH

Abduqodirova Umida G'ayrat qizi

TDIU, Kechki ta'lim va magistratura mutaxassisligi fakulteti,

MRT-25 magistranti

E-mail: umidaabduqodirova01@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy logistika tizimida marketing strategiyalaridan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlarini ilmiy asosda tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi logistika jarayonlari samaradorligini oshirishda marketing yondashuvlarining o'rnini aniqlash, raqamli logistika, mijozga yo'naltirilgan xizmatlar hamda brending elementlarining ta'sirini baholashdan iborat. Tadqiqot natijalari logistika kompaniyalari faoliyatida marketing strategiyalarini kompleks va tizimli qo'llash raqobatbardoshlikni oshirishda muhim omil ekanini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: logistika, marketing, marketing strategiyalari, innovatsion logistika yechimlari, logistika xizmatlari samaradorligi, mijozga yo'naltirilgan yondashuv, raqamli transformatsiya, transport.

Abstract. This article provides a scientific analysis of the theoretical and practical aspects of using marketing strategies within modern logistics systems. The main objective of the study is to determine the role of marketing approaches in improving the efficiency of logistics processes, as well as to assess the impact of digital logistics, customer-oriented services, and branding elements. The results indicate that the integrated and systematic application of marketing strategies plays a crucial role in enhancing the competitiveness of logistics companies.

Key words: logistics, marketing, marketing strategies, innovative logistics solutions, efficiency of logistics services, customer-oriented approach, digital transformation, transport.

Аннотация. В статье с научной точки зрения анализируются теоретические и практические аспекты использования маркетинговых стратегий в современной логистической системе. Основной целью исследования является определение роли маркетинговых подходов в повышении эффективности логистических процессов, а также оценка влияния цифровой логистики, клиентоориентированных услуг и элементов брендинга. Полученные результаты свидетельствуют о том, что комплексное и системное применение маркетинговых стратегий способствует повышению конкурентоспособности логистических компаний.

Ключевые слова: логистика, маркетинг, маркетинговые стратегии, инновационные логистические решения, эффективность логистических услуг, клиентоориентированный подход, цифровая.

KIRISH

Zamonaviy kompaniyalarning marketing faoliyatini boshqarishda logistika strategiyalarining ahamiyati tobora ortib bormoqda. Logistika tizimi mahsulotlarni taqsimlash jarayonida savdo faoliyati uchun logistika strategiyasi vositalaridan foydalanish, savdo to'siqlarini bartaraf etish hamda mahsulotlarni yetkazib berish sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Bu esa korxonalarning bozor sharoitlariga moslashuvchan harakatlarini qo'llab-quvvatlab, mijozlar bilan o'zaro munosabatlar samaradorligini oshirishga imkon yaratadi.

Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, logistika sanoati xalqaro savdoning asosiy tayanch sohalaridan biri hisoblanadi. Xususan, dunyo bo'ylab logistika sanoati 2021-yilda 8,4 trillion yevrodan ortiq qiymatga ega bo'lgan bo'lsa, 2027-yilga kelib ushbu ko'rsatkich 13,7 trillion yevrodan oshishi prognoz qilinmoqda. Shunga

mos ravishda, global logistika xarajatlari 2020-yilda 9 trillion AQSh dollariga yetib, hozirgi kunda jahon yalpi ichki mahsulotining (YalIM) 10,7 foizini tashkil etmoqda [1]. Mazkur ko'rsatkichlar jahon miqyosida korxonalarning logistika faoliyatida marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish masalasining dolzarbligini yaqqol namoyon etadi.

Keltirilgan raqamlar logistika jarayonlarini optimallashtirishda marketing strategiyalarining ahamiyatini qayta ko'rib chiqish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Chunki logistika faoliyatida ilg'or marketing yondashuvlaridan samarali foydalanish korxonalar raqobatbardoshligini oshirishda, mijozlar talablari va bozor dinamikasiga tezkor moslashishda, shuningdek, raqamli transformatsiya sharoitida zamonaviy boshqaruv tizimini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Shu bois, zamonaviy logistika tizimida marketing strategiyalaridan foydalanishni takomillashtirish masalasi nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki global bozor sharoitida korxonalar barqaror rivojlanishini ta'minlash nuqtayi nazaridan ham dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. Har bir firma yoki kompaniya mavjud sharoitlar, imkoniyatlar, maqsad va vazifalar hamda resurs manbalarini hisobga olgan holda, o'ziga xos individual faoliyat yuritish uslubiga ega bo'lishi lozim [2].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, logistika va marketingning integratsiyalashuvi kompaniyalarning bozor raqobatbardoshligini oshiruvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Germaniyalik olimlar va amaliyotchilar logistikani tegishli axborot oqimlari bilan bir qatorda xom ashyo, yarim tayyor mahsulotlar hamda tayyor mahsulotlarning samarali va tejamkor harakatlanishini rejalashtirish, boshqarish, amalga oshirish va nazorat qilish jarayoni sifatida ta'riflaydilar [3].

Ingliz tadqiqotchisi M. Kristofer logistikaning ahamiyatini nafaqat alohida firma darajasida, balki butun sanoat miqyosida ham yuqori baholaydi. Uning fikriga ko'ra, logistika sanoatning umumiy iqtisodiy jarayonini tashkil etuvchi muhim tizim bo'lib, korxonalar va omborlarning hududiy joylashuvi bilan bog'liq masalalarni ham qamrab olishi lozim [4].

Bowersox va Closs 2013-yilda logistika xizmat sifatini "mijoz uchun vaqt va joy qiymatini yaratish mexanizmi" sifatida talqin qilib, uning marketing strategiyalaridagi muhim rolini asoslab bergan. Chopra va Meindl esa 2019-yilda raqamli logistika orqali kompaniyalar mijozlarga moslashtirilgan qiymat takliflarini shakllantirishi mumkinligini ta'kidlab o'tadi. Mazkur manbalar zamonaviy logistika marketing strategiyalarining mijozga yo'naltirilganlik, brend imiji va raqamli innovatsiyalar bilan chambarchas bog'liqligini ko'rsatadi.

Marketing logistikasining missiyasini strategik boshqaruv tizimi doirasida ko'rib chiqish mumkin bo'lib, u ierarxik tuzilmaning eng yuqori pog'onasida joylashadi. Ushbu ierarxiyaga protseduralar, rejalashtirish, vazifalar, kichik maqsadlar, strategik maqsadlar va umumiy maqsadlar kiradi, ularning barchasi yagona missiyaga bo'ysunadi. Logistika missiyasi esa kerakli mahsulotni, axborotni kerakli joyga, kerakli vaqtda hamda minimal xarajatlardan yetkazib berishni ta'minlashdan iboratdir [5].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda zamonaviy logistika sohasida marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligini baholash maqsadida kombinatsiyalashgan tadqiqot metodlari qo'llanildi. Dastlab, marketing logistikasiga oid mavjud nazariy yondashuvlar va ilmiy manbalar tahlil qilindi. Mazkur bosqichda marketing strategiyalari, ta'minot zanjiri integratsiyasi, raqamli logistika hamda mijozga yo'naltirilgan xizmat kontseptsiyalariga bag'ishlangan ilmiy maqolalar, tahliliy hisobotlar va ilg'or amaliy tajribalar tizimli hamda chuqur o'rganildi.

Tadqiqotning amaliy qismi STL Trucking LLC logistika kompaniyasi faoliyati misolida olib borildi. Ushbu kompaniyaning tanlanishiga uning AQShda faoliyat yurituvchi kichik va o'rta segmentga mansub logistika operatori ekani hamda marketing strategiyalarini logistika operatsiyalari bilan uyg'unlashtirish bo'yicha real amaliy tajribaga egaligi asosiy omil bo'ldi.

TAHLIL VA NATIJALAR

STL TRUCKERS LLC logistika kompaniyasining ichki va tashqi muhitini kompleks baholash maqsadida amalga oshirilgan SWOT tahlil natijalari keltirilgan. Jadval orqali kompaniyaning kuchli va zaif tomonlari, shuningdek, tashqi muhitdan kelib chiqadigan imkoniyatlar va xavf-xatarlar tizimli ravishda aniqlangan. Ushbu tahlil kompaniyaning marketing strategiyalarini takomillashtirish, raqamli transformatsiyani jadallashtirish hamda raqobatbardoshligini oshirish yo'nalishlarini belgilash uchun analitik asos bo'lib xizmat qiladi (1-jadval).

1-jadval. STL TRUCKERS LLC kompaniyasining SWOT tahlili

KUCHLI TOMONLARI	ZAIF TOMONLARI
1. Katta avtopark (579 ta yuk mashinasi, 1000 tirkama) 2. FTL, LTL, tezkor va sovutilgan transport xizmatlari 3. Moslashuvchan tarif siyosati 4. Texnologik monitoring tizimlari mavjudligi 5. Keng geografik qamrov	1. Raqamli xizmatlar va mijozlar interfeysining cheklanganligi 2. Ijtimoiy tarmoqlarda cheklangan faoliyat 3. Xizmatlar diversifikatsiyasining yetishmasligi 4. Kadrlar siyosati va haydovchilarni jalb qilish strategiyasining ochiqligi 5. Texnologik yangiliklarning yetishmasligi 6. Texnologik yangiliklarning yetishmasligi 7. Bozor segmentatsiyasi to'liq aniqlanmagan
IMKONIYATLARI	XAVF-XATAR
1. Raqamli logistika xizmatlariga o'tish 2. Xalqaro bozorga chiqish 3. Yashil logistika va ekologik transport 4. Ko'p tarmoqli servislar qo'shish 5. Marketing faoliyatini kuchaytirish	1. Logistika sohasidagi kuchli raqobatchilar 2. Yangi yo'nalishlar va xizmat turlarini joriy etish 3. Yoqilg'i narxlarining o'zgaruvchanligi 4. Korxonalar bilan uzoq muddatli shartnomalar tuzish 5. Valyuta kurslarining keskin o'zgarishi 6. Ijtimoiy tarmoqlarda faol PR kampaniyalar yuritish 7. Transport va yo'l infratuzilmasidagi muammolar 8. Sug'urta va GPS xizmati orqali qo'shimcha daromad manbai 9. Kadrlar aylanishi va tajribali haydovchilar yetishmasligi

Tadqiqotning muhim jihatlardan biri sifatida SWOT tahlili STL TRUCKERS LLC kompaniyasining ichki resurslari hamda tashqi bozor omillarini tizimli ravishda baholash imkonini berdi. Zaif jihatlari sifatida aniqlangan texnologik infratuzilmaning yetarli darajada avtomatlashtirilmaganligi, brendning bozordagi nisbatan past tanilganligi hamda malakali marketing mutaxassislarning cheklanganligi kompaniya raqobatbardoshligiga ma'lum darajada ta'sir ko'rsatuvchi omillar sifatida baholanadi. Mazkur jihatlarni bartaraf etish strategik rivojlanish jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirish, brend identifikatsiyasini mustahkamlash va marketing yo'nalishi bo'yicha malakali kadrlarni jalb etish orqali kompaniya mavjud cheklovlarni samarali rivojlanish imkoniyatlariga aylantirishi mumkin.

Kompaniyaning tashqi muhitdagi imkoniyatlari ham faol diversifikatsiyani qo'llab-quvvatlaydi. Xususan, raqamli logistika xizmatlarini, jumladan GPS monitoring, mobil ilovalar va avtomatlashtirilgan buyurtma tizimlarini joriy etish xizmat sifati va operatsion samaradorlikni oshiruvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Shuningdek, xalqaro yo'nalishlarning kengaytirilishi (Kanada va Meksika bozorlariga chiqish), ekologik toza transport vositalaridan foydalanishga o'tish, 3PL xizmatlari va ombor logistikasini rivojlantirish kompaniya uchun yangi daromad manbalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Marketing strategiyalarini kuchaytirish, xususan raqamli reklama, SEO va video kontent orqali bozordagi ko'rinishchanlikni oshirish ham barqaror o'sishni ta'minlovchi muhim omillardan biri sifatida e'tirof etiladi.

Shu bilan birga, kompaniya faoliyatiga ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan ayrim tashqi tahdidlar ham mavjud. Yangi raqobatchilarning bozorga kirib kelishi innovatsion xizmatlar va moslashuvchan tarif siyosati orqali raqobat muhitining kuchayishiga olib kelishi mumkin. Bundan tashqari, transport infratuzilmasidagi ayrim cheklovlar, xalqaro bozorlarda valyuta kurslarining o'zgaruvchanligi, yuklarni yetkazib berish jarayonidagi ehtimoliy xavflar, sug'urta xarajatlarning oshishi hamda yoqilg'i narxlarining barqaror emasligi kompaniyaning operatsion barqarorligiga ta'sir etuvchi omillar sifatida baholanadi. Mazkur holatlar risklarni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirishni, moliyaviy barqarorlikni kuchaytirishni va xizmat turlarini diversifikatsiya qilishni taqozo etadi.

STL TRUCKERS LLC logistika kompaniyasini rivojlantirishga qaratilgan marketing strategiyalarini ishlab chiqishdan avval, kompaniyada amalda qo'llanilayotgan marketing yondashuvlari va ularning mavjud jihatlarni kompleks tahlil qilish maqsadga muvofiqdir. Ushbu jarayonda PESTEL tahlilidan faol foydalaniladi.

PESTEL tahlilidan foydalanishning asosiy sabablari quyidagilardan iborat: strategik rejalashtirish doirasida uzoq muddatli qarorlar qabul qilishda tashqi omillarni hisobga olish imkonini berishi; bozor tahlili orqali yangi bozorlarga kirishdan oldin u yerdagi siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy omillarni baholash; tashqi xavf-xatarlarni oldindan aniqlash orqali risklarni kamaytirish; shuningdek, texnologik va ijtimoiy o'zgarishlarga mos innovatsion strategik yo'nalishlarni belgilash imkoniyatini yaratishi (2-jadval).

2-jadval. STL TRUCKERS LLC kompaniyasining PESTEL tahlili

№	Omil	Izoh
1	Siyosiy (Political)	AQSH transport qonunlari, yo'l soliqlari va hukumatning logistika siyosati kompaniyasining marshrut va xarajatlarga bevosita ta'sir qiladi
2	Iqtisodiy (Economic)	Yoqilg'i narxlar o'zgaruvchanligi va inflyatsiya – kompaniya yuk tashish xarajatlari va narx strategiyasiga ta'sir etadi
3	Ijtimoiy (Social)	Yosh mijozlar ekologik va tez yetkazib berishga ustuvorlik beradi, haydovchi yetishmovchiligi esa xizmat sifatiga xavf tug'diradi
4	Texnologik (Technological)	GPS tracking, avtomatlashtirilgan dispatcherlik, mobil ilovalar va IoT texnologiyalari xizmatlarni soddalashtiradi va samaradorlikni oshiradi
5	Ekologik (Environment)	Ob-havo sharoitlari, ayniqsa qishloq yo'llaridagi yomon iqlim (qor, muz) yuk kechikishlariga olib keladi. Eko-talablar ortib bormoqda
6	Huquqiy (legal)	FMCSA va DOT qonunlari, yuk og'irligi cheklovlari, haydovchilarning ish vaqti normasi – bularning buzilishi yirik jarimalarga olib keladi

Siyosiy omillar logistika sohasida to'g'ridan-to'g'ri huquqiy va operatsion cheklovlarni belgilaydi. STL TRUCKERS LLC kabi kompaniyalar AQSh Transport Departamenti (DOT) hamda Federal Motor Carrier Safety Administration (FMCSA) tomonidan belgilangan me'yoriy talablar asosida faoliyat yuritadi. Jumladan, yuk mashinalarining ruxsat etilgan og'irligi va yo'l harakati qoidalariga rioya qilinmasligi kompaniya uchun sezilarli miqdordagi moliyaviy sanksiyalarni keltirib chiqarishi mumkin. Shu sababli marshrutlarni rejalashtirish jarayonida shtatlararo ruxsatnomalar va yo'l to'lovlari siyosiy omil sifatida inobatga olinadi.

Iqtisodiy omillar logistika kompaniyalari faoliyatiga yoqilg'i narxlar, inflyatsiya darajasi, ishchi kuchi xarajatlari va valyuta kurslaridagi o'zgarishlar orqali ta'sir ko'rsatadi. Ushbu omillar xizmat narxlarini shakllantirish, foyda marjasi va operatsion samaradorlikka bevosita bog'liqdir. Masalan, 2024-yilda AQShda dizel yoqilg'isi narxining oshishi STL TRUCKERS LLC kompaniyasini marshrutlarni optimallashtirish va yoqilg'i sarfini kamaytirishga yo'naltirilgan choralarni ko'rishga undadi.

Ijtimoiy omillar logistik xizmatlarga bo'lgan talabning sifat jihatdan o'zgarib borishini aks ettiradi. Zamonaviy mijozlar tezkorlik, yuklarni real vaqt rejimida kuzatish imkoniyati, ekologik xavfsizlik va xizmat sifati kabi mezonlarga alohida e'tibor qaratmoqda. Shu bilan birga, haydovchilar tanqisligi, mehnat sharoitlari hamda kasbning ijtimoiy mavqei logistika kompaniyalari uchun muhim ijtimoiy omillar hisoblanadi. STL TRUCKERS LLC haydovchilarni jalb etish maqsadida rag'batlantiruvchi bonus tizimlarini joriy etgan bo'lib, ekologik yuk tashuvlarga bo'lgan qiziqish kompaniyaning "yashil logistika" tamoyillariga o'tishiga turtki bermoqda.

Texnologik omillar logistika sohasida raqobatbardoshlikni oshirishning muhim manbai hisoblanadi. GPS kuzatuv tizimlari, IoT qurilmalar, sun'iy intellekt asosida rejalashtirish, mobil ilovalar va CRM tizimlari logistika jarayonlarini soddalashtirib, ularning samaradorligini oshiradi. STL TRUCKERS LLC yuklarning real vaqt rejimidagi holatini mijozlarga taqdim etish maqsadida GPS asosidagi monitoring tizimini joriy qilgan bo'lib, bu mijozlar ishonchini mustahkamlash va xizmat sifatini oshirishga xizmat qilmoqda.

Ekologik omillar transport kompaniyalari faoliyatiga iqlim o'zgarishlari, ob-havo sharoitlari hamda barqaror logistika talablari orqali ta'sir ko'rsatadi. Mijozlarning karbon chiqindilari past bo'lgan, energiya tejamkor tashuv xizmatlariga bo'lgan talabi tobora ortib bormoqda. Masalan, 2023-yil qish mavsumida Indiana va Ogayo shtatlarida kuzatilgan kuchli qor bo'ronlari STL TRUCKERS LLC yuklarining yetkazib berilishida 36 soatlik kechikishlarga sabab bo'lgan.

Huquqiy omillar logistika sohasida barcha faoliyatning mehnat qonunchiligi, yuk tashish regulyatsiyalari, haydovchilarning ish vaqti me'yorlari hamda hujjat yuritish standartlariga qat'iy rioya etilishini talab qiladi. Ushbu talablarga amal qilinmasligi kompaniya uchun moliyaviy va imidjy risklarni yuzaga keltiradi. STL TRUCKERS LLC haydovchilarning ish vaqtini nazorat qilish maqsadida ELD (Electronic Logging Device) texnologiyasidan foydalanadi. Mazkur tizim FMCSA talablariga muvofiq ishlab, qonunchilik buzilishining oldini olishga xizmat qiladi.

PESTEL tahlili kompaniyaning amaldagi marketing strategiyalarini tashqi muhit omillari bilan bog'liq holda baholash, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularni rivojlantirish yo'nalishlarini belgilash imkonini beradi (3-jadval).

3-jadval. STL TRUCKERS LLC kompaniyasining marketing strategiyalari va PESTEL tahlili orqali aniqlangan muammolar tasnifi

No	Marketing strategiyasi	Tasnifi	Muammolar (PESTEL asosida)
1	Fleet-reklama (yuk mashinalaridagi brend yozuvlari)	Brendni yo'llarda targ'ib qilish va visual ishonch yaratish	Texnologik jihatdan oson, ammo reklamani real samaradorligini o'lchash qiyin
2	Ishga yollash uchun "Referral" tizim (haydovchi tavsiyasi)	Mavjud haydovchi orqali yangi xodimlarni jalb qilish	Ijtimoiy omillar-haydovchilar kam, tavsiyalargatayanish barqaror emas
3	Yirik ishlab chiqaruvchilar bilan B2B kontraktlar	Doimiy ish beruvchilar bilan uzoq muddatli sheriklik	Iqtisodiy va siyosiy sharoitda B2B bitimlar sekin tasdiqlanadi
4	You Tube va Instagram reels orqali video marketing	Raqamli platformada xizmatni ko'rsatish, mijozlar ishonchini oshirish	Kontent ishlab chiqarish xarajatli, texnik sifat va algoritmlar muhim
5	Email orqali yuk statusi va billing xabarlar	Raqamli xizmatlarning funksional qismi, mijozlarga qulaylik	Texnologik nosozliklar va noto'g'ri billing mijoz ishonchiga putur yetkazishi mumkin
6	Linkedin orqali logistika mutaxassislarini jalb qilish	Mutaxassislar bilan B2B tarmoqlar orqali bog'lanish	Mutaxassislar yetishmasligi va kuchli raqobat mavjud
7	Ko'rgazmalarda qatnashish (truck Expo, Logistics Summit)	Brend tanitish, sherik va mijozlar topish	Ekologik va siyosiy sababli ko'rgazmalar bekor qilinishi mumkin
8	Telefon orqali distribyutorlar bilan bevosita aloqa	Sotuvchilar tomonidan yirik mijozlarga bevosita chiqish	Huquqiy regulatsiyalar-suvuq qo'ng'iroqlarda maxfiylik talablari
9	Mijozlar portal (order tracking, billing, hujjatlar)	Raqamli platforma orqali xizmat soddaligi va shaffoflik	Mijozlar portalidan foydalanish uchun trening talab etiladi, texnik yordam zarur
10	Mobil ilova orqali haydovchilar va mijozlar aloqasi	Haydovchilar va mijozlar o'rtasida real vaqtli aloqa	Ob-havo va internet uzilishi sababli aloqa uzilishi mumkin

PESTEL tahliliga asoslangan holda STL TRUCKERS LLC kompaniyasining amaldagi marketing strategiyalarida mavjud muammolar va takomillashtirish talab etiladigan jihatlar aniqlab berildi. Aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish hamda marketing strategiyalarini yanada samarali va moslashuvchan qilish maqsadida ularni rivojlantirish yo'nalishlari belgilandi. Shuningdek, amaliy takliflar ishlab chiqilib, kompaniyaning bozor sharoitlariga moslashuvi hamda raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan tavsiyalar ilgari surildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari zamonaviy logistika tizimida marketing strategiyalarini qo'llash korxona raqobatbardoshligini oshirishda muhim omil ekanini tasdiqladi. STL TRUCKERS LLC faoliyati asosida amalga oshirilgan SWOT va PESTEL tahlillari kompaniya kuchli operatsion bazaga ega bo'lishiga qaramay, marketing va raqamli xizmatlar yo'nalishida yetarli darajada rivojlanmaganligini aniqlab berdi. Katta avtopark, keng geografik qamrov va transport imkoniyatlari mavjud bo'lsa-da, raqamli interfeyslar, brend tanilganligi hamda marketing kommunikatsiyalarining sust rivojlanganligi kompaniyaning qiymat taklifini to'liq shakllantirish imkoniyatini cheklamoqda.

Mazkur tahlillar marketing faoliyati tashqi omillarga yuqori darajada bog'liqligini ham ko'rsatadi. Xususan, siyosiy-huquqiy tartibotlar (DOT, FMCSA), iqtisodiy omillar (yoqilg'i narxlar, inflyatsiya) hamda ijtimoiy tendensiyalar (haydovchilar tanqisligi, ekologik talablarning ortishi) marketing strategiyalarining doimiy ravishda moslashtirib borilishini taqozo etadi. Ayniqsa, texnologik omillar — GPS monitoringi, mobil ilovalar, mijozlar portal va avtomatlashtirilgan dispetcherlik tizimlari — kompaniyada samarali marketing faoliyatini shakllantirishda muhim resurs sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, kompaniyada amalda mavjud bo'lgan marketing strategiyalari (fleet-reklama, B2B hamkorliklar, raqamli video marketing, mijozlar portal va boshqalar) yetarli bo'lishiga qaramay, ular tizimli ravishda boshqarilmaydi va aniq o'lchov ko'rsatkichlari bilan mustahkamlanmagan. Bu holat marketing logistikasining asosiy tamoyili bo'lgan mijozga yo'naltirilganlikning to'liq ta'minlanmasligiga olib kelmoqda. Natijada marketingni logistika jarayonlari bilan chuqur integratsiya qilish, raqamli xizmatlarni rivojlantirish va bozor segmentatsiyasini aniq belgilash strategik ustuvor yo'nalish sifatida shakllanmoqda.

STL TRUCKERS LLC misolida aniqlangan zaif jihatlar, jumladan raqamli xizmatlarning cheklanganligi, marketing faoliyatining yetarli darajada tizimlashtirilmaganligi va bozor segmentatsiyasining aniq shakllanmaganligi, kompaniyaning strategik rivojlanish sur'atlarini sekinlashtirmoqda. Shu bilan birga, GPS monitoring tizimlarini kengaytirish, mobil aloqa vositalarini rivojlantirish, mijozlar portalini takomillashtirish va raqamli marketing imkoniyatlaridan faol foydalanish kompaniya uchun yuqori qiymat yaratish salohiyatiga ega.

Tashqi xavf-xatarlar, jumladan yoqilg'i narxlarining o'zgaruvchanligi, raqobatchilar faolligining ortishi hamda transport infratuzilmasi bilan bog'liq muammolar marketing yondashuvlarining moslashuvchan, innovatsion va risklarga chidamli bo'lishini talab etadi.

Umuman olganda, logistika jarayonlarida marketing strategiyalarini takomillashtirish mijozlar sodiqligini oshirish, xizmat sifatini yaxshilash va kompaniyaning uzoq muddatli barqaror o'sishini ta'minlashning muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. <https://www.statista.com/> – xalqaro statistik ma'lumotlar platformasi.
2. Kotler F., Keller K. L. Marketing menejmenti. 14-nashr. – Sankt-Peterburg, 2014.
3. Logistika: o'quv qo'llanma / Tairova M. M., Abdulloev A. J. – Buxoro: Sadridin Salim Buxoriy, 2020. – 128 b., 6-bet.
4. Christopher M. Logistics and Supply Chain Management: Strategies for Reducing Costs and Improving Services. – UK: Pitman Publishing, 1992.
5. Idrisov Sh. A. Marketingovaya logistika: o'quv qo'llanma. – Maxachkala: Format, 2017-yil. – 286 b., 33-bet.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>